

TEKNOLOGIK PARKLARNING MINTAQA INNOVATSION RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI

G.M.Qudratova

Osiyo xalqaro universiteti, Buxoro

Texnologik parklar (**TP**) innovatsiyalarni ishlab chiqish va tadqiq qilish uchun qulay sharoitlarni yaratadigan muhim infratuzilma elementlaridir. Ushbu parklar mahsulotlarni yaratishda o'zaro hamkorlik va yangi texnologiyalarni rivojlantirish imkoniyatlarini taqdim etadi. Bularning barchasi mamlakatning ilmiy va iqtisodiy taraqqiyotiga hissa qo'shadi. Ushbu maqolada texnologik parklarning tarixiy, joriy va kelajakdagi tendensiyalari, shuningdek, tadqiqot va rivojlanishdagi o'rni o'rganiladi. Xususan, AQSh, Yevropa, Osiyo va O'zbekistonning tajribalarini taqqoslash orqali, texnologik parklarning innovatsion faoliyatga qanday ta'sir ko'rsatishi ko'rsatib beriladi.

Texnologik parklar innovatsion rivojlanishni ta'minlaydigan muhim infratuzilma elementidir. Ular yangi g'oyalarni ishlab chiqish, tadqiqotlar va mahsulotlar ishlab chiqarishda zarur bo'lgan sharoitlarni yaratadi. Texnologik parklar, shuningdek, mamlakatlarning iqtisodiy o'sishini rag'batlantirishda va yuqori texnologiyalarni ishlab chiqishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada texnologik parklarning asosiy turlari va ular orqali amalga oshiriladigan faoliyatlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, mamlakatlar orasidagi tajribalar taqqoslab, O'zbekistonning texnologik parklar bilan bog'liq rivojlanish jarayoniga e'tibor qaratamiz.

Texnologik parklarning bir qator turlari mavjud bo'lib, ularni belgilovchi asosiy omillar mavjud. Birinchidan, texnologik parklar ilmiy-tadqiqot markazlari va universitetlar bilan yaqindan hamkorlik qilib, innovatsion g'oyalarni qo'llab-quvvatlashni maqsad qilib oladi. Ushbu turdagi parklar ko'pincha **ilmiy** va **o'quv** muassasalari atrofida shakllanadi. Masalan, AQShdagi **MIT** texnologik parki bu turdagi yovvoyi va yuqori sifatli tadqiqotlarni amalga oshirishda yetakchi o'rinlarni egallaydi.

Ikkinchidan, texnologik parklar *korporativ* va *xususiy* sektor bilan hamkorlikda faoliyat ko'rsatadigan turga ajratilishi mumkin. Ushbu parklar, asosan, yuqori texnologiyali ishlab chiqarishga ixtisoslashgan yirik kompaniyalar va startaplar

o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishga qaratilgan. Misol uchun, **Germaniyada, Technopark Karlsruhe** texnologik parki xususiy sektorda yangi texnologik yechimlar yaratishga xizmat qiladi va o'z mijozlariga innovatsion xizmatlar taqdim etadi.

Bundan tashqari, mavjud texnologik parklarning yana bir turi – bu **sanoat** texnologik parklar. Ushbu parklar ko'proq ishlab chiqarish va tayyor mahsulotlar ishlab chiqishga yo'naltirilgan. **Xitoydagi Shenzhen** texnologik parki boshqa mamlakatlardagi sanoat parklariga misol bo'lib, u innovatsion ishlab chiqarish va texnologik yangiliklardagi muvaffaqiyatlari bilan tanilgan.

Texnologik parklarning tarixi 1950-yillarda AQShda, ayniqsa, **Silicon Valley**da boshlandi. Ushbu hududda joylashgan kompaniyalar va ilmiy tadqiqot muassasalari o'zaro hamkorlikda yangi texnologiyalarni ishlab chiqish va tadqiqotlar olib borishga muvaffaq bo'ldilar. Silicon Valley misolida, texnologik parklarning to'g'ridan-to'g'ri iqtisodiy o'sishga va yangi ish o'rinlarini yaratishga qaratilgan modeli asosiy strategiyalardan biri bo'lib, ko'plab mamlakatlar tomonidan o'rganildi.

O'zbekistonda esa, texnologik parklar 2002 yilda "Innopark" texnologik parkining tashkil etilishi bilan boshlangan. Ushbu park innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va yangi texnologiyalarni ishlab chiqishda hamkorlik shaklida xizmat qila boshladi. Dastlabki yillarda bir qator loyihalar amalga oshirildi, ammo iqtisodiy o'sish va innovatsion jarayonlarni tezlashtirish maqsadida yangi texnologik parklar tuyuldi.

Hozirda texnologik parklar Yevropa va Osiyo mamlakatlarida innovatsion faoliyatni kuchaytirishda muhim va strategik rol o'ynaydi. Yevropa mamlakatlarida, masalan, **Skandinaviyadagi** texnologik parklar, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlovchi yaxshi o'mashgan muassasalar sifatida tanilgan. Ushbu mamlakatlar, innovatsion strategiyalarni amalga oshirgan holda, yuqori texnologiyali kompaniyalarni jalb etishga muvaffaq bo'lishmoqda.

Osiyoda esa, Xitoy va Janubiy Koreyada ilgari surilgan texnologik parklar, xalqaro investitsiyalarni jalb etish va innovatsion g'oyalarni qo'llab-quvvatlashda muvaffaqiyatli bo'lgan. **Shenzhen** texnologik parki Xitoyda sanoat va texnologiyalarning rivojlanishiga katta hissa qo'shmoqda. Ushbu park zamonaviy texnologiyalarni ishlab chiqish, o'zaro hamkorlik va global tizimda raqobatbardoshlikni oshirish uchun yaratilgan.

O'zbekistonda esa, yangi texnologik parklar ochilish jarayoni jadal davom etmoqda. Masalan, Toshkentdagi "Yeo Sung" texnologik parki yaqinda o'z faoliyatini boshlab, innovatsion g'oyalarni amalga oshirishda mahalliy va xalqaro tadbirkorlarni birlashtirishga intilmoqda. Ushbu parkning asosiy maqsadi - kichik va o'rtacha bizneslarni rivojlantirish va ularni innovatsion mahsulotlarni ishlab chiqishga rag'batlantirishdir.

Kelajakda, texnologik parklarning kichik va o'rtacha bizneslarni qo'llab-quvvatlashdagi ahamiyati yanada oshadi. Innovatsion g'oyalarni amalga oshirishda TPlar hamkorlik platformalari sifatida xizmat qiladi. Ushbu jarayonda, "Startup" g'oyalari va "inkubator" modellari texnologik parklar orqali amalga oshirilishi kutilmoqda.

Texnologik parklar orqali amalga oshiriladigan tadqiqotlar va innovatsiyalar, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik orqali rivojlanadi. Ushbu jarayon, ayniqsa, raqobatbardoshlikni oshirish, yangiliklarni joriy etish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Texnologik parklar ilmiy tadqiqot va innovatsiyalarni rivojlantirishda muhim tashkilotlar sifatida e'tirof etilishi zarur. Ular nafaqat yangi bilimlar va texnologiyalarni ishlab chiqish, balki mamlakatlar o'rtasidagi xalqaro hamkorlikni kuchaytiradi. Texnologik parklarning tajribalari O'zbekistonda innovatsion faoliyatni rag'batlantirishda muhim o'rin tutadi. Shunisi alohida ta'kidlash lozimki, texnologik parklar orqali qo'llab-quvvatlanadigan tadqiqotlar va xaridorlar bilan o'zaro munosabatlar almashinuva jarayoni raqobatbardosh iqtisodiyot yaratishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Supiyevna, B. M. (2025). G'AZNACHILIK-DAVLAT MOLIYASINING ENG MUHIM BO'LAGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 117-123.
2. Supiyevna, B. M. (2025). BUDGETING IN THE PUBLIC SECTOR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(6), 90-95.

3. Sodiqova, N. (2025). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' TECHNICAL THINKING IN ECONOMICS CLASSES. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 885-891.
4. Islomova, M., & Sodiqova, N. (2025). ILM-FAN VA TA'LIMDAGI INNOVATION RIVOJLANISHNING DOLZARB MUAMMOLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 300-307.
5. Bahodirovich, X. B., & To'rayevna, S. N. (2025). LOMBARD TASHKILOTLARI VA ULARNING XIZMATLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 290-298.
6. Bahodirovich, X. B. (2025). XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB YURITISH SIYOSATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(6), 210-215.
7. Ёкубов, А. Б., & Алимова, Ш. А. (2024). МАКРОЭКОНОМИКА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРИИ И СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКИ.
8. Abidovna, A. S. (2025). INVESTMENT PROJECTS: ADVANCED MANAGEMENT AND EVALUATION. *SHOKH LIBRARY*.
9. Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 112-121.
10. Hakimovich, T. M. (2025). O 'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG 'BATLANTIRISH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLIYAVIY VOSITALAR TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 141-150.
11. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innovatsie*, 51, 258-266.
12. EI, I. (2025). MINTAQALAR VA MA'MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(6), 58-69.

-
13. Azimov, B. F., & Yodgorova, Z. Y. (2025). METHODS OF STUDYING THE STATE OF COMPETITION IN THE EDUCATIONAL SERVICES MARKET. *SHOKH LIBRARY*.
14. Azimov, B. F. (2025). INNOVATSIYALARNI QO ‘LLAB-QUVVATLASH XIZMATLARI: ISPANIYA, POLSHA VA BOLGARIYA TAJRIBALARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 12-23.
15. Raxmonqulova, N. O. (2025). DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY ON A GLOBAL SCALE AND THE EXPERIENCE OF COUNTRIES. *SHOKH LIBRARY*.
16. Қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. “*Экономика и туризм*” международный научно-инновационный журнал, 6, 14.
17. Shadiyev, A. X. (2025). DEVELOPMENT OF THE CURRICULUM FOR ECONOMIC DISCIPLINES IN PRIVATE UNIVERSITIES. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(1), 389-396.
18. Shadiyev, A. X. (2025). METHODS OF TEACHING THE “ECONOMIC THEORY”. *SHOKH LIBRARY*.
19. Zaripova, G., & Naimova, N. (2025). INFLYATSIYA VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 371-378.
20. Akbarovna, N. N. (2025). PROBLEMS OF INCREASING INVESTMENT ACTIVITY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION. *SHOKH LIBRARY*.
21. Jumayeva, Z. (2023). BASICS OF NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 2(12), 296-300.
22. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
23. Tagayeva, R., & Bobojonova, M. J. (2025). BYUDJET, UNING SHAKLLANISHI VA TAQSIMLANISHI. *Modern Science and Research*, 4(2), 387-393.

24. Bobojonova, M. J., & Toshev, M. H. (2025). JAHON BOZORIDA YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIYALASHTIRISH TENDENSIYASI: FAKTLAR VA KO‘RSATKICHLAR ASOSIDA TAHLIL. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 120-128.
25. Жумаева, З. К. (2024). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ ИНДУСТРИЙ КАК ФАКТОР РОСТА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ: ОБЗОР ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.
26. Жумаева, З. К. (2024). Инвестиционная Активность Как Основной Элемент Организационно-Экономического Механизма Маркетинга Территории. *Miasto Przyszłości*, 55, 1411-1417.
27. Ibragimov, A. (2025). PROSPECTIVE WAYS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENT TO THE NATIONAL ECONOMY. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 137-143.
28. Qahhorova, J., & Ibragimov, A. (2025). XORIJIY INVESTITSIYALAR AHAMIYATI, OMILLARI VA ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 283-291.
29. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЕКТЫ: УПРАВЛЕНИЕ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 81-87.
30. Игамова, Ш. З. (2024). МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ФОРМИРОВАНИЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО развития ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ. *Gospodarka i Innowacje*, 43, 335-340.
31. Baxtiyorova, J., & Djurayeva, M. S. (2025). BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA RAQOBATNING ROLI. *Modern Science and Research*, 4(2), 477-485.
32. Husenov, A., & Qudratova, G. (2025). RAQOBAT VA RAQOBAT STRATEGIYALARI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *Modern Science and Research*, 4(2), 292-299.

33. Azimov, B. F., Maksudovich, A. Z., & Qudratova, G. M. (2025). THE IMPORTANCE OF INNOVATION IN ENHANCING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION UNIVERSITIES. *SHOKH LIBRARY*.
34. Qudratova, G. M. (2025). THE EVALUATION OF UNIVERSITY COMPETITIVENESS: A REVIEW OF METHODOLOGIES. *SHOKH LIBRARY*.
35. Bahodirovich, K. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RISK REGULATION IN BANKING SYSTEM. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 231-237.
36. Bahodirovich, X. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK TIZIMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 396-404.
37. Bahodirovich, X. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). TIJORAT BANKLARINING MOLIVAVIY XIZMATLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 223-230.
38. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). OLIY TA'LIM MUASSASALARINING INNOVATION FAOLIGINI OSHIRISH MINTAQANI IJTIMOY VA IQTISODIY YUKSALTIRISH GAROVI SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 46-54.
39. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). ISPANIYADA INNOVATSIYALARNI QO 'LLAB-QUVVATLASH SOHASIDAGI ILG 'OR TAJRIBALAR. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 24-35.
40. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASIDAGI IJTIMOY VA IQTISODIY HOLAT, HUDUDDA SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(5), 23-30.
41. Bahodirovich, K. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). TYPES OF CREDIT PRODUCTS. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 269-277.
42. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). OZBEKISTONDA INNOVATION FAOLIYATNI MOLIVALASHTIRISH STRATEGIYASI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 36-45.

43. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). INNOVATSION FAOLIYATNI QO 'LLAB-QUVVATLASHNING YEVROPA MAMLAKATLARI TAJRIBALARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(5), 35-44.
44. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). INNOVATSIYALARNI QO 'LLAB-QUVVATLASHNING TASHKILIY TUZILMALARI: INFRATUZILMAVIY TASHKILOTLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(5), 25-34.
45. Azimov, B. F., Maksudovich, A. Z., & Qudratova, G. M. (2025). INNOVATIVE ACTIVITY AS A FACTOR IN ECONOMIC DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 453-459.
46. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). TIKUVCHILIK SANOATI KORXONALARIDA BAZAVIY INNOVATSION STRATEGIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 332-336.
47. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING OZINI OZI BANDLIGINI TAMINLASHNING MAZMUN-MOHIYATI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 162-166.
48. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARX VA UNING IQTISODIY TAHLILDAGI ROLI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 86-93.
49. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). KORXONADA ISH HAQI TO'LASH TIZIMLARI VA SHAKLLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 279-285.
50. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY OF ANALYSIS OF COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BUKHARA REGION. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 341-345.
51. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). OZINI OZI BANDLIGINI TAMINLASHNING ILGOR XORIJIY TAJRIBASI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 176-181.

52. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). ENTERPRISE MARKETING STRATEGY. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 259-265.
53. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). MONOPOLIYA VA ANTIMONOPOL SIYOSAT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(2), 464-468.
54. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING O‘ZINI O‘ZI BANDLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 321-325.